

جناب آقای حسینی مدیرعامل محترم بانک مسکن
جناب آقای قاسمی مدیرعامل محترم بانک پاسارگاد
جناب آقای بلگوری مدیرعامل محترم بانک اقتصاد نوین
جناب آقای فرخ‌نژاد مدیرعامل محترم بانک کشاورزی
جناب آقای پورسعید رئیس محترم هیأت سرپرستی بانک ایران زمین
جناب آقای پرویزیان مدیرعامل محترم بانک پارسیان
جناب آقای معرفت مدیرعامل محترم بانک سامان
جناب آقای نجارزاده مدیرعامل محترم بانک ملی ایران
جناب آقای قدمی مدیرعامل محترم بانک سرمایه
جناب آقای فتحعلی مدیرعامل محترم بانک سینا
جناب آقای خورسندیان مدیرعامل محترم بانک صنعت و معدن
جناب آقای ابراهیمی مدیرعامل محترم بانک سپه
جناب آقای قضایی پاکدهی مدیرعامل محترم بانک مشترک ایران - ونزوئلا
جناب آقای شیخ حسینی مدیرعامل محترم بانک توسعه تعاون
جناب آقای سیفی کفشگری مدیرعامل محترم بانک صادرات ایران
جناب آقای بهاروندی مدیرعامل محترم بانک کارآفرین
مدیرعامل محترم بانک آینده
مدیرعامل محترم بانک ملت
جناب آقای جوادی مدیرعامل محترم بانک خاورمیانه
مدیرعامل محترم بانک دی
جناب آقای لسه‌گانی مدیرعامل محترم بانک رفاه کارگران
جناب آقای احمدی مدیرعامل محترم بانک شهر
جناب آقای اخلاقی فیض‌آثار مدیرعامل محترم بانک تجارت
جناب آقای فهمی مدیرعامل محترم بانک گردشگری
جناب آقای خانی مدیرعامل محترم بانک توسعه صادرات ایران
جناب آقای شیری مدیرعامل محترم شرکت دولتی پست بانک

با سلام و احترام؛

براساس ماده (۸) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب مورخ ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ مجلس محترم شورای اسلامی و آیین‌نامه اجرائی ماده (۸) قانون مذکور (تصویب نامه شماره ۸۳۸۰۶/ت/۵۷۷۴۹ مورخ ۱۳۹۹/۰۷/۲۲ هیئت وزیران) و همچنین بند (ع) تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل

تهران - بلوار میرداماد - پلاک ۱۹۸ - تلفن: ۲۹۹۵۱ - کپسک: ۳۳۱۱۱ - فاکس: ۶۷۴۵۶۷۳۵۶۷۴ - سایت

کشور، سازوکار پذیرش مطالبات قراردادی تامین کنندگان و پیمانکاران از کارفرمایان (فاکتورینگ) توسط نهادهای مالی پیش‌بینی شده است.

در این راستا، بانک مرکزی با هدف عملیاتی نمودن فاکتورینگ توسط شبکه بانکی، تمهیدات لازم به منظور امکان تغییر ذی‌نفعان ضمانت‌نامه‌های بانکی را بنا بر مصوبه یک‌هزار و سیصد و پنجاه و هشتمین جلسه شورای پول و اعتبار مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۹ فراهم و طی بخشنامه شماره ۰۲/۵۵۵۶۸ مورخ ۱۴۰۲/۳/۱۰ به شبکه بانکی ابلاغ کرده است. همچنین با عنایت به تکالیف مقرر در مواد قانونی موصوف، دستورالعمل ناظر بر پذیرش مطالبات قراردادی (فاکتورینگ) توسط شبکه بانکی در یک‌هزار و سیصد و هفتاد و ششمین جلسه شورای پول و اعتبار مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۰ تصویب شد.

بر این اساس، ضمن ارسال دستورالعمل صدرالاشاره، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک/ مؤسسه اعتباری غیر بانکی ابلاغ و بر حسن اجرای آن تأکید و نظارت دقیق شود.

۶۳۲۴۱۵۴/

مدیریت کل عملیات پولی و اعتباری

اداره تامین مالی زنجیره تولید

محمد نادعلی اسمعیل محمدجانی

۹۴۱۶

۳۲۱۵-۰۴

رونوشت:

- _ قائم مقام محترم و عضو هیات عامل بانک مرکزی - جناب آقای دکتر ابوالحسنی جهت استحضار.
- _ دبیر کل محترم و عضو هیات عامل بانک مرکزی، جناب آقای دکتر طالبی، با اشاره به بند(۱) از یک‌هزار و سیصد و هفتاد و ششمین صورتجلسه مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۰ شورای پول و اعتبار، جهت استحضار.
- _ معاون محترم فناوری‌های نوین - جناب آقای دکتر محرمیان جهت استحضار.
- _ معاون محترم نظارت بانک مرکزی، جناب آقای دکتر محمدپور، جهت استحضار.
- _ وزارت امور اقتصادی و دارایی، دفتر وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی، جهت ملاحظه.
- _ سازمان برنامه و بودجه کشور دفتر رئیس محترم سازمان برنامه و بودجه کشور، جهت ملاحظه.

تهران- بلوار میرداماد- پلاک ۱۹۸-تلخن: ۲۹۹۵۱-کپسک: ۳۳۱۱۱-۱۵۴۹۶-فکس: ۶۷۳۵۶۷۴-۶۶۷۳۵۶۷۴-سایت

اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل عملیات پولی و اعتباری

« اداره تأمین مالی زنجیره تولید »

دستورالعمل ناظر بر پذیرش

مطالبات قراردادی (فاکتورینگ)

« دستورالعمل ناظر بر پذیرش مطالبات قراردادی (فاکتورینگ) »

در راستای ماده (۸) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب مورخ ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه اجرائی ماده (۸) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی موضوع نحوه واگذاری مطالبات قراردادی به شماره ۸۳۸۰۶/ت/۵۷۷۴۹ هـ مورخ ۱۳۹۹/۰۷/۲۲ تصویب‌نامه هیئت وزیران و با عنایت به بند (ع) تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور، «دستورالعمل ناظر بر پذیرش مطالبات قراردادی (فاکتورینگ)» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود در ماده ۱۵ و ۱۷ تبصره به شرح ذیل تصویب شد.

ماده ۱- در این دستورالعمل عناوین زیر در معانی مشروح به کار می‌روند:

۱. **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
۲. **مؤسسه اعتباری:** بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد و وفق ماده (۶) آیین‌نامه با رعایت قوانین و مقررات و مجوز بانک مرکزی مجاز به پذیرش مطالبات قراردادی تا سقف ابلاغ شده از سوی بانک مرکزی است؛
۳. **سازمان:** سازمان برنامه و بودجه کشور؛
۴. **وزارت:** وزارت امور اقتصادی و دارایی؛
۵. **آیین‌نامه:** آیین‌نامه اجرائی ماده (۸) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی (تصویب‌نامه شماره ۸۳۸۰۶/ت/۵۷۷۴۹ هـ مورخ ۱۳۹۹/۰۷/۲۲ هیئت وزیران)؛
۶. **تأمین‌کننده:** شخص حقوقی متعهد به تأمین کالا یا خدمات شامل فروشنده کالا و خدمات و انواع پیمانکاران در چارچوب قرارداد؛
۷. **کارفرما (مشتری):** شخص حقوقی متعهد به پرداخت بابت تأمین انواع کالا یا خدمات به نفع تأمین‌کننده در چارچوب قرارداد؛
۸. **قرارداد اصلی:** قراردادی که بین تأمین‌کننده و کارفرما با موضوع تأمین کالا یا خدمات منعقد شده و مبنای قرارداد واگذاری است؛
۹. **مطالبات قراردادی:** تعهدات ریالی بر ذمه کارفرما به نفع تأمین‌کننده در قرارداد اصلی؛
۱۰. **قرارداد واگذاری:** قرارداد سه‌جانبه‌ای که بین کارفرما، تأمین‌کننده و مؤسسه اعتباری و یا قرارداد دوجانبه‌ای که بین تأمین‌کننده و مؤسسه اعتباری به تشخیص مؤسسه اعتباری منعقد می‌شود و بر اساس آن تمام یا بخشی از مطالبات قراردادی از تأمین‌کننده به مؤسسه اعتباری واگذار می‌شود؛
۱۱. **اطلاعیه واگذاری:** گزارشی که به موجب آن انعقاد قرارداد واگذاری توسط مؤسسه اعتباری به اطلاع و تایید کارفرما می‌رسد و مشتمل بر اطلاعات قرارداد اصلی و قرارداد واگذاری است؛
۱۲. **دستور پرداخت:** گزارشی که مؤسسه اعتباری به موجب آن، نحوه و زمان‌بندی پرداخت مطالبات قراردادی (پذیرش شده) به تأمین‌کننده را طبق قرارداد واگذاری به اطلاع و تایید کارفرما می‌رساند؛
۱۳. **مبلغ اسمی:** مبلغی که وفق قرارداد اصلی، پرداخت آن به ذینفعی تأمین‌کننده بر ذمه کارفرما است.
۱۴. **مبلغ توافقی:** مبلغی کمتر از مبلغ اسمی که مابین مؤسسه اعتباری و تأمین‌کننده طبق قرارداد واگذاری توافق شده و بر مبنای آن، مطالبات قراردادی تأمین‌کننده به مؤسسه اعتباری واگذار می‌شود.

۱۵. **متعهد بازپرداخت**: کارفرما که طبق مفاد قرارداد واگذاری متعهد به بازپرداخت مبلغ اسمی مطالبات قراردادی واگذار شده به مؤسسه اعتباری می‌باشد.
۱۶. **ضمانت پرداخت مطالبات قراردادی**: تضامین ارائه شده توسط کارفرما به تأمین‌کننده برای پرداخت تعهدات کارفرما از جمله ضمانتنامه بانکی تعهد پرداخت که کارفرما برای تضمین پرداخت مطالبات قراردادی در چارچوب قرارداد اصلی یا غیر از آن به تأمین‌کننده اعطا می‌نماید؛
۱۷. **سامانه واگذاری مطالبات قراردادی سازمان**: سامانه واگذاری مطالبات قراردادی موضوع تبصره (۱) ماده (۳) آیین‌نامه که در سازمان برنامه و بودجه کشور مستقر است؛
۱۸. **سامانه فکتورینگ وزارت**: سامانه ثبت واگذاری مطالبات قراردادی موضوع تبصره (۴) ماده (۳) آیین‌نامه که در وزارت امور اقتصادی و دارایی مستقر است؛
۱۹. **سامانه پذیرش مطالبات قراردادی**: سامانه رصد، پایش و مدیریت پذیرش مطالبات قراردادی که در بانک مرکزی مستقر خواهد شد؛
۲۰. **شیوه نامه اجرایی فاکتورینگ**: ضوابطی است که به منظور تبیین ضوابط و مقررات اجرایی در فرآیند پذیرش مطالبات قراردادی، توسط بانک مرکزی تهیه و به مؤسسه اعتباری ابلاغ می‌شود؛
۲۱. **سامانه سمات**: سامانه متمرکز الکترونیکی تسهیلات و تعهدات (سمات) بانک مرکزی؛
- ماده ۲-** مؤسسه اعتباری مجاز است نسبت به پذیرش مطالبات قراردادی قبل از تاریخ سررسید آن به مبلغ توافقی، طبق شیوه‌نامه اجرایی فاکتورینگ اقدام نماید.
- تبصره ۱-** سقف پذیرش مطالبات قراردادی مؤسسه اعتباری سالانه توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود.
- تبصره ۲-** مؤسسه اعتباری صرفاً مجاز به پذیرش مطالبات قراردادی است که در سامانه واگذاری مطالبات قراردادی سازمان یا سامانه فکتورینگ وزارت به ثبت رسیده است.
- ماده ۳-** کارفرما در چارچوب قرارداد واگذاری منعقد، متعهد پرداخت مبلغ اسمی مطالبات قراردادی واگذار شده به مؤسسه اعتباری می‌باشد.
- ماده ۴-** در پذیرش مطالبات قراردادی مشمولین سامانه فکتورینگ وزارت و سامانه واگذاری مطالبات قراردادی سازمان، مؤسسه اعتباری موظف است نسبت به اعتبارسنجی متعهد بازپرداخت اقدام و وثایق کافی اخذ نماید.
- تبصره ۱-** سقف اعتباری متعهد بازپرداخت وفق شیوه نامه اجرایی فاکتورینگ تعیین می‌شود.
- تبصره ۲-** مؤسسه اعتباری مجاز به پذیرش مطالبات قراردادی بیش از ظرفیت اعتباری متعهد بازپرداخت نیست و تعیین ظرفیت اعتباری متعهد بازپرداخت بر عهده مؤسسه اعتباری می‌باشد.
- تبصره ۳-** مؤسسه اعتباری موظف است ضوابط و مقررات بانکی از جمله ضوابط مربوط به احراز هویت، ضوابط مبارزه با پول‌شویی و تامین مالی تروریسم، آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات کلان و آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط را در پذیرش مطالبات قراردادی در خصوص متعهد بازپرداخت رعایت نماید.
- تبصره ۴-** پذیرش مطالبات قراردادی به منظور بازپرداخت و تسویه بدهی تسهیلات و تعهدات قبلی تأمین‌کننده ممنوع است.
- تبصره ۵-** مؤسسه اعتباری مجاز به اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات به کارفرما و تأمین‌کننده بابت تسویه مطالبات قراردادی پذیرش شده نیست.

ماده ۵- مؤسسه اعتباری قبل از پذیرش مطالبات قراردادی و انعقاد قرارداد واگذاری موظف است موارد زیر را رعایت نماید:

۱- به منظور اطمینان از صوری نبودن قرارداد اصلی با موضوع تأمین کالا و خدمت (پیمانکاری) و احراز واقعی بودن آن ضمن بررسی مرتبط بودن موضوع قرارداد با زمینه فعالیت کارفرما و تأمین کننده، اقرارنامه واقعی بودن موضوع قرارداد را از آن‌ها اخذ نماید.

۲- در پذیرش مطالبات قراردادی با موضوع خدمات (پیمانکاری)، توجیه‌پذیری فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی و پیشرفت فیزیکی بالای طرح حداقل معادل ۷۰ درصد را مطابق شیوه نامه اجرایی فاکتورینگ بررسی و احراز نماید.

۳- از طریق سامانه واگذاری مطالبات قراردادی سازمان یا سامانه فکتورینگ وزارت اطمینان حاصل نماید که این مطالبات توسط پذیرنده دیگری (سایر نهادهای مالی موضوع آیین نامه اجرایی) پذیرش نشده باشد.

۴- وضعیت بدهی غیرجاری و چک برگشتی متعهد بازپرداخت را از سامانه‌های مرتبط نزد بانک مرکزی استعلام نماید.

۵- کارفرما و تأمین کننده در قالب یک ذینفع واحد وفق آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان و جزء اشخاص مرتبط وفق آیین نامه تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط نباشند.

۶- قرارداد اصلی و ضمانت پرداخت مطالبات قراردادی را از تأمین کننده اخذ نموده و با اطلاعات سامانه واگذاری مطالبات قراردادی سازمان یا سامانه فکتورینگ وزارت تطبیق دهد.

۷- سهم هر یک از قراردادهای "تأمین کالا" و "تأمین خدمات" از سقف پذیرش اعلامی بانک مرکزی برای مؤسسه اعتباری وفق شیوه‌نامه اجرایی فاکتورینگ رعایت شود.

ماده ۶- مؤسسه اعتباری در پذیرش مطالبات قراردادی سازمان، موارد ذیل را رعایت نماید:

۱- مطالبات قراردادی مربوط به قراردادهای با موضوع طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در صورت درج در قوانین بودجه سنواتی، قابل پذیرش توسط مؤسسه اعتباری است.

۲- مطالبات قراردادی موضوع این ماده، مشمول اخذ مجوز ماده (۲۲) قانون عملیات بانکداری بدون ربا از بانک مرکزی است.

۳- مطالبات قراردادی که دارای تضمین‌نامه با کد شناسه یکتا از سامانه جامع مدیریت تضامین دولت از سوی سازمان هستند، قابل پذیرش است؛ به‌طوری‌که بازپرداخت اصل مطالبات قراردادی در سررسید و در صورت عدم ایفای تعهد توسط متعهد، وجه التزام تأخیر تأدیه دین، در لویح بودجه دولت توسط سازمان پیش بینی و منظور شود.

۴- پذیرش مطالبات قراردادی تأمین خدمات (طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) موضوع این ماده، منوط به رعایت کامل ماده (۲۳) «قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)» مصوب مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۰۴ مجلس شورای اسلامی است.

۵- مؤسسه اعتباری ملزم است در پذیرش مطالبات قراردادی موضوع این ماده، به تشخیص خود از متعهد بازپرداخت، وثایق کافی اخذ نماید.

۶- سقف پذیرش قراردادهای موضوع این ماده در شیوه‌نامه اجرایی توسط بانک مرکزی مشخص می‌شود.

ماده ۷- مؤسسه اعتباری موظف است در خصوص پذیرش مطالبات قراردادی با موضوع تأمین کالا، گواهی بازرسی فنی مبنی بر تطابق کالای بازرسی شده موضوع قرارداد اصلی با مشخصه‌های کمی و کیفی را مطابق شیوه‌نامه اجرایی فاکتورینگ اخذ نماید.

ماده ۸- مؤسسه اعتباری موظف است پس از پذیرش مطالبات قراردادی و تأیید کارفرما در سامانه واگذاری مطالبات قراردادی سازمان یا سامانه فکتورینگ وزارت، نسبت به صدور دستور پرداخت براساس مفاد این دستورالعمل، ضوابط و مقررات بانکی، مفاد قرارداد اصلی و قرارداد واگذاری طبق اطلاعیه واگذاری و آخرین اطلاعات مندرج در سامانه واگذاری مطالبات قراردادی سازمان یا سامانه فکتورینگ وزارت، اقدام نماید.

تبصره ۱- تغییر در قرارداد واگذاری ناشی از تغییر در قرارداد اصلی منوط به موافقت مؤسسه اعتباری و اصلاح اطلاعات سامانه واگذاری مطالبات قراردادی سازمان یا سامانه فکتورینگ وزارت است.

تبصره ۲- مؤسسه اعتباری موظف است مبلغ اصل مطالبات قراردادی پذیرش شده را در سامانه سمات بر عهده متعهد بازپرداخت طبق شیوه نامه اجرایی فاکتورینگ ثبت نماید.

تبصره ۳- مؤسسه اعتباری موظف است نحوه و زمان بندی پرداخت مطالبات قراردادی پذیرش شده به تأمین کننده را در دستور پرداخت مشخص نماید.

تبصره ۴- تضامین ارائه شده توسط کارفرما به تأمین کننده از جمله ضمانت نامه بانکی تعهد پرداخت در چارچوب قرارداد واگذاری مطابق شیوه نامه اجرایی فاکتورینگ به مؤسسه اعتباری واگذار می شود.

تبصره ۵- در صورتی که ضمانت نامه بانکی تعهد پرداخت توسط مؤسسه اعتباری پذیرش کننده مطالبات قراردادی صادر شده باشد، قابل انتقال نخواهد بود.

ماده ۹- مؤسسه اعتباری موظف است مطالبات قراردادی پذیرش شده را براساس دستور پرداخت و طبق استعلام های اخذ شده از سامانه واگذاری مطالبات قراردادی سازمان یا سامانه فکتورینگ وزارت به تأمین کننده وفق شیوه نامه اجرایی فاکتورینگ پرداخت نماید.

تبصره ۱- هر گونه تغییر در قرارداد اصلی تاثیری در مطالبات مؤسسه اعتباری از محل پذیرش مطالبات قراردادی ندارد.
تبصره ۲- مؤسسه اعتباری موظف به پرداخت مبلغ مطالبات قراردادی پذیرش شده از محل منابع داخلی (مالکیتی) است.

ماده ۱۰- ضوابط و مقررات واگذاری معکوس و واگذاری متوالی مطالبات قراردادی توسط مؤسسه اعتباری به سایر اشخاص توسط بانک مرکزی تهیه و ابلاغ می شود.

تبصره ۱- مؤسسه اعتباری می تواند نسبت به انتقال مطالبات قراردادی پذیرش شده در زنجیره تأمین اقدام نماید.

تبصره ۲- مطالبات قراردادی پذیرش شده توسط مؤسسه اعتباری در بازار سرمایه قابل معامله است.

ماده ۱۱- متعهد بازپرداخت موظف به بازپرداخت اصل مطالبات قراردادی به صورت دفعاتاً واحده است.

ماده ۱۲- در صورت عدم ایفای تعهد توسط متعهد بازپرداخت، مؤسسه اعتباری موظف است ضمن انجام اقدامات لازم جهت وصول مطالبات خود از وی از جمله اجرایی نمودن وثایق یا تضامین نسبت به اقدامات ذیل مبادرت ورزد:

۱- ضمن درج در قرارداد واگذاری به صورت شرط ضمن عقد، وجه التزام تأخیر تأدیه دین را از تاریخ سررسید قرارداد واگذاری بر مبنای نرخ مندرج در قرارداد به علاوه ۶ درصد مطالبه نماید.

۲- مؤسسه اعتباری موظف است نسبت به بروزسانی رخدادهای مربوطه در سامانه سمات اقدام نماید.

ماده ۱۳- در صورتی که متعهد بازپرداخت به تعهدات خود در سررسید پرداخت عمل نکند، پس از زمان ایفای تعهد، به مدت یک سال حق استفاده از فاکتورینگ را به عنوان کارفرما و تأمین کننده ندارد.

ماده ۱۴- بانک مرکزی می تواند به منظور رصد، پایش و مدیریت پذیرش مطالبات قراردادی (فاکتورینگ) در شبکه بانکی اقدام به راه اندازی سامانه پذیرش مطالبات قراردادی نماید.

تبصره ۵- سازمان و وزارت در خصوص راه اندازی سامانه پذیرش مطالبات قراردادی موظف هستند با حوزه معاونت فناوری های نوین بانک مرکزی همکاری نمایند.

ماده ۱۵- بانک مرکزی دستورالعمل حسابداری پذیرش مطالبات قراردادی (فاکتورینگ)، فرم یکنواخت قرارداد واگذاری و شیوه نامه اجرایی فاکتورینگ را پس از تصویب این دستورالعمل تهیه و به مؤسسه اعتباری ابلاغ می نماید.

دستورالعمل ناظر بر پذیرش مطالبات قراردادی (فاکتورینگ) در (۱۵) ماده و (۱۷) تبصره در یک هزار و سیصد و هفتاد و ششمین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۰ شورای پول و اعتبار مورد تصویب قرار گرفت.